

Sekretariatet
Joachim Enlund
Tfn: 063-147661
E-post: joachim.enlund@regionjh.se

2021-01-08

RS/825/2019

Bilaga 1: Föreslagna ändringar

Förändringar i avgiftsbeslutet

Här nedan presenteras de förändringar som det nya förslaget om avgifter för kopior av allmänna handlingar kommer att innebära.

1. Region Jämtland Härjedalen (RJH) ska till skillnad från tidigare ta betalt vid utlämnande av kopior av allmänna handlingar till massmedia

Detta beror på att själva termen massmedia har blivit allt mer komplex i ett förändrat medielandskap. Ingår t.ex. en person som skriver granskade journalistisk på en blogg i termen massmedia? Eftersom det onekligen är svårt att definiera massmedia, finns det en stor risk för att avgiftsuttaget kommer att tillämpas godtyckligt. En sådan tillämpning är inte förenlig med t.ex. de ställningstaganden som bland annat JK har gjort kring avgiftsuttaget för kopior av allmänna handlingar (se JK 1502-03-21). RJH är dessutom förhållandevis ensam bland regionerna om att ha kvar formuleringen om att utlämnande sker till massmedia utan avgift. Vår rekommendation är därför att RJH stryker detta undantag och ansluter sig till det som gäller hos andra regioner och myndigheter.

2. Skrivningarna om hur RJH ska ta betalt för att skicka en försändelse till en begärande revideras så att det är i linje med Avgiftsförordningen.

Vår rekommendation är att det nya beslutet uppdateras med följande skrivning ur Avgiftsförordningen: ”När en avgift tas ut ska myndigheten samtidigt ta ut ersättning för kostnaden för att sända den begärda handlingen eller kopian till mottagaren.” Denna formulering är betydligt mer framtidssäker än de skrivningar som för närvarande finns i fullmäktiges beslut från år 1997 och i Avgiftshandboken.

3. RJH bör lämna ut kopior till andra myndigheter, vårdinrättningar m.m. utan att ta ut avgift

I beslutet från år 1997 om avgifter preciseras tydligt vilka myndigheter m.m. som är undantagna från avgift för kopior av allmänna handlingar. I Avgiftshandboken finns för närvarande en skrivning som är något mer generell och som säger bland annat att andra myndigheter och vårdinrättningar är undantagna avgift. Om RJH skulle följa beslutet från år 1997, skulle det innebära att avgift exempelvis ska tas ut av RJH i de fall som man lämnar ut handlingar till Polisen eller kommunernas socialtjänst. Eftersom det är orimligt och i en del fall direkt felaktigt att RJH ska ta betalt av andra myndigheter som begär ut handlingar inom ramen för sitt arbete, t.ex. Polisen, är vår rekommendation att det nya avgiftsbeslutet utgår från skrivningen i Avgiftshandboken.

Förändringar i Avgiftshandboken

Här nedan tas två punkter upp som egentligen inte innebär några förändringar av fullmäktigebeslutet från år 1997, men som bör föranleda revidering av Avgiftshandboken.

4. RJH ska ta betalt vid utlämnande av journalhandlingar till patient enligt vad som gäller för andra allmänna handlingar

I Avgiftshandboken finns det en skrivning om att journalhandlingar ska lämnas ut till patienten själv en gång gratis per år. Denna skrivning saknar stöd i det beslut som fullmäktige fattade år 1997 och grundar sig förmodligen i att någon har blandat ihop begäran om registerutdrag enligt personuppgiftslagen (har sedan maj år 2018 ersatts av EU:s dataskyddsförordning) med en begäran om allmän handling enligt TF. Följande invändningar kan resas mot principen att RJH lämnar ut journalhandlingar en gång gratis per år till patienten:

- a) Det är viktigt för såväl patienten som RJH att det framgår utifrån vilka lagstiftning vi behandlar begäran.

En begäran om registerutdrag handlar om att en person vill få ta del av de uppgifter som RJH behandlar elektroniskt om honom eller henne och inte om en begäran om att få ta del av de faktiska journalhandlingarna. Den lagstiftning som gäller för dessa olika sorters begäran skiljer sig markant åt på flera punkter. En väsentlig skillnad handlar om hur pass skyndsamt en begäran ska hanteras. Där föreskriver TF att den ska hanteras skyndsamt medan EU:s dataskyddsförordning inte har motsvarande skyndsamhetskrav. Om RJH därför skulle behandla varje begäran om journalhandlingar från patient som en begäran om ett registerutdrag enligt EU:s dataskyddsförordningen, finns det således en risk för att vi konsekvent bryter mot lagen.

- b) Det är orimligt att skilja utlämnandet av journalkopior från annat utlämnande av kopior allmänna handlingar

Avgiften för kopior av allmänna handlingar bör vara densamma oavsett om det rör sig om handlingar som hanteras inom hälso- och sjukvården eller handlingar som hanteras inom någon annan av RJH:s verksamheter. Det bör även diskuteras om den nuvarande skrivningen i Avgiftshandboken verkligen är förenlig med de krav på enhetligt avgiftsuttag som finns i lagstiftningen (se bland annat Ds 2017: 37, *Frekventa och omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling*, s. 27).

Vår rekommendation är att den skrivning som finns i Avgiftshandboken stryks.

5. Takbeloppet på 300 kr slopas

Denna skrivning återfinns endast i Avgiftshandboken och är således inte förankrad i något fullmäktigebeslut. I likhet med vad som redovisas under 2b) är det orimligt att skilja utlämnandet av journalkopior från annat utlämnande av kopior av allmänna handlingar.

Takbeloppet torde även ha haft marginell betydelse eftersom det hör till undantagen att en journal från en klinik eller hälsocentral är på mer än 135 sidor.

Vår rekommendation är att den skrivning som finns i Avgiftshandboken stryks.

Övriga frågor rörande avgifter

6. RJH ska inte ta ut några särskilda avgifter för ultraljudsbilder från Område Kvinna eller CD-skivor från Röntgen

I båda dessa fall tar vi för närvarande ut avgifter utan att det finns ett formellt fullmäktigebeslut. Avgiften för de ultraljudsbilder på fotopapper som lämnas ut av Område Kvinna är för närvarande 60 kr och avgiften för de CD-skivor som lämnas ut av Röntgen är för närvarande 120 kr. I en tidigare version av avgiftsbeslutet föreslog vi att fullmäktige skulle besluta om en avgift på 100 kr för röntgenbilder. I samband med kansliberedningen uppmärksammades dock att långt från alla regioner tog ut dessa avgifter och att Region Norrbotten nyligen hade reviderat sitt beslut, så att de inte längre tog ut någon avgift för ultraljudsbilder. Regionjurist ombads därför att utreda förutsättningarna för att ta ut en avgift för dessa bilder. I regionjuristens utredning (bilaga 5) framgår här att det saknas stöd att ta betalt för dessa bilder på annat sätt än vad som gäller för allmänna handlingar. Det här innebär i stort sett att Område Kvinna inte kan ta betalt för annat än fotopapperet och Röntgen inte kan ta betalt för annat än CD-skivan.

Det blir alltså inte aktuellt för oss att föreslå att fullmäktige ska fatta ett särskilt beslut om avgifter för dessa handlingar. Område Kvinna och Röntgen ombeds vidare att anpassa sitt uttag av avgifter så att det är i linje med fullmäktiges beslut om avgifter för kopior av allmänna handlingar.